Stjernedød

Innhold

- Fusjon
- Stjerners liv på hovedserien
- Supernova
- Hvit dverg
- Nøytronstjerne eller et svart hull?

Fusjon

- Slå sammen to lette atomkjerner
- Tyngre kjerne
- Mindre masse per nukleon
- Frigjør energi
- Strålingstrykk
- Temperaturen blir opprettholdt

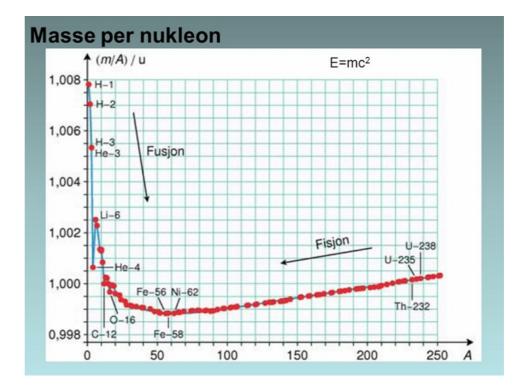
Fusjon i sentrum av en stjerne

- Elektrisk frastøtning
- Kjernekraft
- Korte avstander/«lange avstander»
- Kjernekraften overvinner den elektriske frastøtningen
- Mange millioner grader
- Høy fart, mange kollisjoner

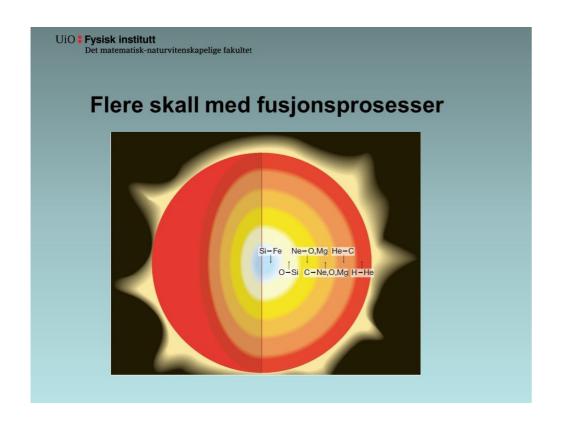
Eksempel på en fusjonsprosess

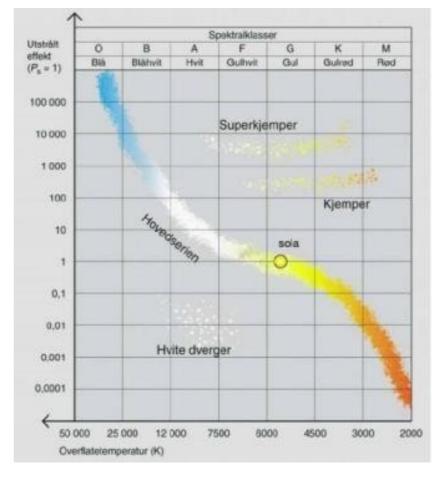
$$\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix}$$
H+ $\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix}$ H $\Rightarrow \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \end{bmatrix}$ He+ $\begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}$ e+v+energi

- Antielektron
- Nøytrino
- Bevaringsloven
- $E=mc^2$
- Masseforskjell

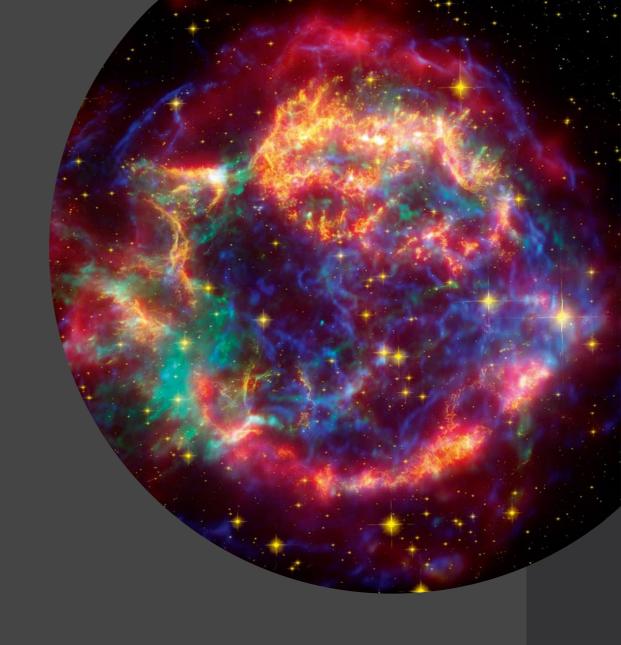
Livet på hovedserien

Supernova

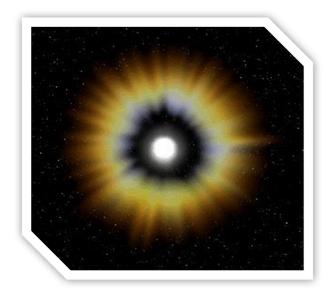
- Hva er en supernova?
- Dannelsen av en supernova
- Superkjemper
- · Slutten på fusjonsprosessen
- Nøytronstjerne eller sort hull
- Restmassen avgjør
- Hypernova

Ulike typer supernovaer

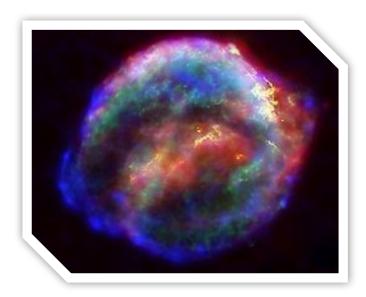
Type 1A

- Fra hvite dverger
- Ny drvstoffkilde

Type 2

- Oppstår i siste fasen av utviklingen til en massiv stjerne
- Stjernen kollapser

Hvit dverg

Nøytronstjerne eller svart ull?

Nøytronstjerne

- 1,4-2,5 solmasser
- Enorm massetetthet
- Dannes nøytroner
- 1 milliard tonn
- 716 rotasjoner i sekundet

Svart hull

- Mer enn 2 solmasser
- Sammentrekning
- Singularitet
- «Point of no return»

Kilder:

- http://fysikk2013.blogg.no/1362500076_med_dden_tilflge__den.html
- https://no.wikipedia.org/wiki/Supernova
- https://snl.no/supernova
- $\frac{\text{https://www.google.no/search?q=supernova\&source=lnms\&tbm=isch\&sa=X\&ved=0ah}{\text{UKEwiTl9Kv_YzhAhXoy6YKHU-0A3EQ_AUIDigB\&cshid=1552956409421872\&biw=1920\&bih=969\#imgrc=evT6anWPDeD58M}}$
- Ergo fysikk 1

- https://www.google.no/search?q=supernova&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiTl9Kv_YzhAhXoy6YKHU-0A3EQ_AUIDigB&cshid=1552956 409421872&biw=1920&bih=969#imgrc=c1bhq9TmGjtdIM
- https://no.wikipedia.org/wiki/Sterk_kjernekraft
- https://skolediskusjon.no/kompendier/fysikk/kjernefysikk/fusjon
- https://science.howstuffworks.com/star6.htm
- https://en.wikipedia.org/wiki/Neutron_star
- https://snl.no/hvit_dverg